

Nr 339

Av herr **Göransson**, om åtgärder för en förbättrad kameral revision inom statsförvaltningen.

Den centrala kontrollen av statens myndigheters medelsförvaltning utövas av riksräkenskapsverket. Ämbetsverket har bl. a. att till behandling och avgörande upptaga mål som uppkomma i anledning av inom verket framställda anmärkningar vid de till verket för granskning överlämnade räkenskaperna.

Den egentliga revisionsverksamheten utövas å de tre revisionsbyråerna, där förgranskningen, utförd företrädesvis av biträdespersonal, innebär en formell och siffermässig kontroll — inprickning av verifikationer, kontroll av prisuträkningar m. m. — medan eftergranskningen, som verkställes av den egentliga revisionspersonalen, bedrivs företrädesvis ur kamerala och juridiska synpunkter. I fråga om sättet för bedrivande av eftergranskningen ha väsentliga förändringar skett under senare år. Den utveckling som sålunda ägt rum är att hänföra till två omorganisationer av verket som ägt rum, den ena 1939 och den andra 1947. Eftergranskningen tar numera till stor del sikte på att de verkställda uppgifterna överensstämja med författningar och andra föreskrifter men lämnar rum även åt iakttagelser av allmänt ekonomisk natur. Riksräkenskapsverket har i stor utsträckning förlagt sin revision till vederbörande myndighets egna lokaler, s. k. platsrevision, emedan detta förfaringssätt, närmast beträffande stora förvaltningsmyndigheter, medför vissa praktiska fördelar.

De sakkunniga som tillkallades för att inom finansdepartementet förbereda den förut nämnda, år 1947 genomförda ändringen av riksräkenskapsverkets organisation (SOU 1947: 13) lämnade i sitt betänkande en redovisning av granskningsmaterialets omfattning under åtta budgetår.

Av redovisningen framgår, att granskningsmaterialet, mätt i folioantal, hade stigit från 2 345 000 för budgetåret 1938/39 till 4 866 000 för budgetåret 1945/46, alltså en fördubbling under åtta år. Vid fördelning av materialet efter huvudtitlar visade det sig att den starkaste stegringen hänförde sig till försvarets myndigheter, vilket i sin tur sammanhängde med beredskapen och den utökade försvarsorganisationen.

Denna högst väsentliga utökning av granskningsmaterialet syntes de sakkunniga kunna i och för sig motivera ett ökat antal revisorer. Å andra sidan ansågs att man genom ytterligare, av de sakkunniga föreslagna reformer i fråga om revisionsverksamheten skulle kunna utan personalökning ernå ett lika gott resultat. Förändringen skulle gå i den riktningen att den tidigare i självständiga lotter på bredden utlagda eftergranskningen i betydande grad ersattes av förebyggande åtgärder, av tillsyn över andra revisions- och kontrollorgans effektivitet i syfte att undvika dubbelarbete och av systematiska undersökningar, dirigerade av den ledande revisionspersonalen. Vidare för-

utsattes, att eftergranskningen i större utsträckning än hittills skulle ske stickprovsmässigt och att en viss uppdelning av eftergranskningen efter svårighetsgrad borde ske, så att enklare eftergranskningsuppgifter utfördes av biträdespersonal. Därest revisionsarbetet i fortsättningen kunde fortgå efter nu angivna linjer ansågo sig de sakkunniga kunna — om än med tvekan — föreslå ett i stort sett oförändrat antal revisorer hos riksräkenskapsverket.

De sakkunnigas förslag i fråga om principerna för revisionsarbetets bedrivande och om revisionspersonalens storlek blev i huvudsak godkänt av statsmakterna; ny instruktion för riksräkenskapsverket utfärdades på hösten 1947. Icke heller efter denna tid har någon egentlig ökning ägt rum beträffande revisionspersonalens storlek.

Uppgifter om i vad mån granskningsmaterialet undergått förändringar efter budgetåret 1945/46 synas icke kunna erhållas, när materialet icke längre räknas. Grundad anledning finnes emellertid att antaga att materialet icke har minskat; det finns skäl att förmoda en stegring.

Hur härmed än må förhålla sig synes, i vad gäller den revision ur företrädesvis kamerala, juridiska och allmänt ekonomiska synpunkter som utföres av riksräkenskapsverket, läget vara detta, att riksräkenskapsverket icke förfogar över tillräckligt med arbetskraft för att kunna utöva en något så när kontinuerlig granskning. Detta förhållande har blivit särskilt markerat under de senaste fem åren. Som exempel kan nämnas fångvårdsstyrelsen med underlydande förvaltningar: räkenskaperna för tre budgetår i följd (1/7 1948—30/6 1951) ha icke varit föremål för vare sig förgranskning eller eftergranskning.

De genomförda reformerna i fråga om revisionsarbetets metodik ha otvivelaktigt inneburit väsentliga framsteg. Men frågan är om det värdefulla som därigenom vunnits kan tillvaratagas i de fall där revisionen inskränker sig till ett eller annat budgetår med långa intervaller emellan. Därigenom kunna misstag vid tolkning av författningar rota sig under flera år innan misstaget slutligen blir upptäckt. Vetskapen om att revisionen arbetar torde vidare utgöra en påminnelse till redogörare och andra tjänstemän, som ha att fatta beslut i utanordningsärenden, att noggrant pröva utbetalningar och de till grund därför liggande förutsättningarna. Effektiviteten inom statsförvaltningen och en noggrann hushållning med statens medel torde kräva personellt tillräckligt utrustade revisionsorgan.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om åtgärder i syfte att inom statsförvaltningen få till stånd en förbättrad kameral revision.

Stockholm i januari 1955

Hardy Göransson